

روح ایران

طنین صلح خواهی ایرانیان در سازمان ملل متحد
(۱۳۳۰-۱۳۹۶)

السلام، الروح الإيرانية
صدی خطاب ایرانیین الداعي إلى السلام في الأمم المتحدة
(۱۹۵۱-۲۰۱۷)

معاونت ارتباط و اطلاع رساؤ قریس جمهور
اداره کل پژوهش و اسناد
۱۳۹۷

معاونیة الاتصالات والإعلام
الدائرة العامة للدراسات والوثائق
۱۴۳۹

سرشناسه: مختاری اصفهانی، رضا، ۱۳۵۲ - گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور: صلح، روح ایرانی: طنین صلح‌خواهی ایرانیان در سازمان ملل متحد (۱۳۳۰-۱۳۹۶) السلام، الروح الإیرانیة: صدی خطاب الإیرانیین الداعی إلى السلام فی الأمم المتحدة / مجری طرح معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رئیس‌جمهور؛ زیر نظر پرویز اسماعیلی، نیما رجبلو؛ به کوشش رضا مختاری اصفهانی؛ مترجم انگلیسی بهنام خورشیدی مهر، محمود جوادی، احسان طائبی؛ مترجم عربی علیرضا فرازی، رضا چلبی، مسعود شکری.

مشخصات نشر: تهران: ریاست جمهوری، اداره کل پژوهش و اسناد، نشر جمهوری ایران، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص؛ ۱۴ × ۵/۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۶-۸۹-۷

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: فارسی - عربی - انگلیسی.

عنوان دیگر: طنین صلح‌خواهی ایرانیان در سازمان ملل (۱۳۳۰-۱۳۹۶).

موضوع: صلح‌گرایی - ایران

موضوع: سازمان ملل متحد

موضوع: صلح - ایران

اسم افروزه: اسماعیلی، پرویز، ۱۳۴۸ -

شناسه افزوده: رجبلو، نیما، ۱۳۵۸ -

شناسه افزوده: خورشیدی مهر، بهنام، ۱۳۶۴ - مترجم

شناسه افزوده: اسماعیلی، پرویز، ۱۳۴۸ - مترجم

شناسه افزوده: طائبی، احسان، ۱۳۶۶ - مترجم

شناسه افزوده: فرازی، علیرضا، ۱۳۶۵ - مترجم

شناسه افزوده: چلبی، رضا، ۱۳۷۰ - مترجم

شناسه افزوده: شکری، مسعود، ۱۳۶۰ - مترجم

شناسه افزوده: ایران، ریاست جمهوری، دفتر رئیس‌جمهور، معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی

شناسه افزوده: ایران، ریاست جمهوری، اداره کل پژوهش و اسناد، نشر جمهوری ایران

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ص ۸۳، ۷۵۵

رده بندی دیویی: ۳۲۷/۱۷۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۳۵۹۰

نشر جمهوری ایران

اداره کل پژوهش و اسناد، ریاست جمهوری

عنوان اثر: صلح؛ روح ایرانی

طنین صلح‌خواهی ایرانیان در سازمان ملل متحد (۱۳۳۰-۱۳۹۶)

مجری طرح: معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر رئیس‌جمهور

زیر نظر: پرویز اسماعیلی، نیما رجبلو

به کوشش: رضا مختاری اصفهانی

مترجم انگلیسی: بهنام خورشیدی مهر، محمود جوادی، احسان طائبی

مترجم عربی: علیرضا فرازی، رضا چلبی، مسعود شکری

هماهنگی: محمد مهدی خسروی

طراح جلد، طراح گرافیک و صفحه‌آرا: رضا حضارمقدم

حروف نگاری: مزگان زرین صدف

ناشر: نشر جمهوری ایران (اداره کل پژوهش و اسناد ریاست جمهوری)

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۷

قیمت: ۱۴۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۰۶-۸۹-۷

نشانی: تهران، خیابان لیاقی نژاد، بین ابوریحان و دانشگاه، پلاک ۱۶۴ ؛ تلفن: ۶۶۴۰۲۸۳۶

فهرست

۷	 مقدمه
۱۲	 مبارزه علیه جهل و فقر لازمه امنیت جهانی
۱۶	 تعریف تجاوز خارج از قاعده و تعریف قدرت‌های بزرگ
۱۷	 سازمان ملل رنگین کمانی از ملت‌های جدید
۱۹	 تعهد اخلاقی به منشور ملل متحد ضامن اجرای قطعنامه‌های سازمان
۲۱	 حمایت از ناسیونالیسم ضد استعماری
۲۳	 صلح و سلامت؛ شعار ملی ایرانیان
۲۴	 تسلیم قدرت‌های جهانی در برابر سازمان ملل
۲۷	 محکومیت تجاوز ضامن دوام صلح جهانی
۲۹	 اتحاد علیه یلاد
۳۴	 گفتگوی تمدن‌ها
۳۷	 جهان عاری از خشونت
۴۲	 امحای سلاح‌ها؛ هدفی؛ نقشه راه صلح پایدار
۴۴	 توافق هسته‌ای؛ تدوین می‌خواهی ایرانیان
۴۷	 اعتدال و صلح‌طلبی؛ روش منشور ایرانیان

المحتويات

۵۳	 مكافحة الجهل والفقر ضرورة للأمن العالمي
۵۷	 تعريف «العدوان» خارج إطار قاعدة القوى العظمى يعربها له
۵۸	 الأمم المتحدة فسيفساء من شعوب الدول حديثة الاستقلال
۶۰	 الالتزام الأخلاقي بميثاق الأمم المتحدة يضمن تطبيق قرارات المنظمة
۶۲	 دعم القومية المناهضة للاستعمار
۶۴	 السلام والسلامة: الشعار الوطني للإيرانيين
۶۷	 خضوع القوى العظمى لمنظمة الأمم المتحدة
۶۷	 إدانة المعتدي هي ضمان لاستمرار السلام العالمي
۶۹	 الوحدة في مواجهة الظلم
۷۴	 حوار الحضارات
۷۷	 عالم خالٍ من العنف
۸۲	 القضاء على الأسلحة النووية؛ خارطة طريق السلام المستدام
۸۴	 الاتفاق النووي: استمرار حركة الإيرانيين الرامية إلى السلام
۸۷	 الاعتدال والسعي إلى السلام؛ نهج الشعب الإيراني

مقدمه

صلح و دوستی آرزوی دیرینه بشری است که از همان ابتدای تاریخ بشریت باریختن خون هابیل توسط قابیل به آلهامی بزرگ تبدیل شد. از همین رو انبیای الهی و مصلحان برای برقراری صلح میان نواحی بشری کوشیدند و پیام آور رحمت یزدانی شدند تا این آرمان را تحقق بخشند. اما صلح، هرگز بدون عدالت میسر نشد. آرمانی که مصلحان و انبیا بر آن پای فشرده‌اند و برای برپایی آن از بذل جان نیز دریغ نورزیدند، زیرا آنان تبعیض و بی‌عدالتی را منشأ ستیز و نابسامانی بشر می‌دانستند. بی‌عدالتی‌هایی که جهان دوقطبی زورمداران و مغلوبان را برمی‌ساخت، چرخه باطل جنگ، بهره‌کشی، قیام و شورش‌های پی در پی در این جهان دوقطبی بود. عدالت و آزادی می‌توانست این دور باطل را پایان دهد و صلح را به ارمغان آورد. حضور توأمان این دو شاخصه است که ثمری شیرین دارد. صلح و مسخ بردن هریک از آن دو، به نفع دیگری، جهان دوقطبی جدیدی برمی‌سازد که نزاع‌های مستمر در پی خواهد داشت. چنانچه در دوره‌ای با ایدئولوژی مارکسیست به نام عدالت، دوگانه پرولتاریا - سرمایه‌دار ساخته شد و آزادی به مسلخ رفت. دوگانه‌ای که دیکتاتوری یک حزب را به بهانه حاکمیت یک طبقه رقم زد. همچنان که ایدئولوژی غربی به نام لیبرالیسم عدالت را قربانی آزادی کرد. حاصل چنین نگاهی وقوع جنگ‌های قرن بیستم و ازجمله جنگ‌های جهانی اول و دوم بود. اگرچه برای جلوگیری از جنگ‌هایی مانند جنگ جهانی اول ایده شکل‌گیری جامعه ملل سر برآورد و از دل ویرانه‌های آن جنگ، سازمانی بین‌المللی برای رفع اختلافات

پدید آمد، ولی این بار هم صلح دائمی را به ارمغان نیاورد و اختلافات لاینحل کشورها به جنگ جهانی دوم منجر شد، زیرا جامعه ملل بر مبنای دوقطبی فاتحان و مغلوبان جنگ پدید آمده بود. در این میان کشورهای ضعیف به عنوان مستعمره یکی از طرفین در این تقسیم‌بندی جایی نداشتند.

با پایان گرفتن جنگ جهانی دوم سازمان نوین‌پدیدی پدید آمد که در نظر بود نقایص جامعه ملل را نداشته باشد. اگرچه شورای امنیت سازمان ملل همچنان بر مبنای تبعیض عمل می‌کرد، اما در مقابل، مجمع عمومی سازمان از این تبعیض برخوردار نبود. مجمع به مرور با عضویت کشورهای تازه استقلال‌یافته آسیایی و آفریقایی تریبونی برای صداهای متفاوت از جهان دوقطبی را شکل داد. ایران با آن‌ها از مؤسسان و اعضای اولیه سازمان ملل بود، در میان اعضای شورای امنیت جایی داشت. اما در نظر و صدای ایران جایگاهی دیگر به آن بخشید. رأی و نظر و صدایی که برآه نه از روح ایرانی بود. صلح‌خواهی و همراهی با کشورهای آسیایی و آفریقایی در بعضی موارد نیز از تعلقات سیاسی آن زمان، گفتمانی بود که از بطن فرهنگ و تمدن ایران برمی‌خاست.

این گفتمان با انقلاب اسلامی و تأسیس جمهوری اسلامی ایران قوت بیشتری پیدا کرد. شعار عدالت و آزادی که در انقلاب اسلامی سر داده شد، در روابط بین‌الملل نیز می‌توانست و می‌تواند مشرک باشد. اگرچه تمامیت ارضی ایران مورد حمله نظامی و تجاوز یکی از اعضای جامعه ملل قرار گرفت، اما روح ایرانی همچنان جستجوگر صلح و دوستی بوده است. این صلح و دوستی تنها از طریق مقابله و محکومیت متجاوز حاصل می‌شد. نه جز این، چرخه جنگ از حرکت باز نمی‌ایستاد. ایران در پی سال‌ها عضویت در سازمان ملل همواره در جستجوی جهان عاری از خشونت بوده است. مسأله‌ای که حتی در سال‌های تجاوز ارضی و جنگ تحمیلی به طور منطقی دنبال شد.

کتاب حاضر روایتی گویا از صلح‌جویی ایرانیان است. عمق این اعتقاد را می‌توان از رفتار جمهوری اسلامی ایران در برهه‌های مختلف دریافت که همواره قائل به گفت و گوی برابر در تعامل با جهان بوده است. در واقع آنچه حافظ، شاعر بزرگ ایرانی، سروده، سرلوحه مشی ایرانیان در مناسبات جهانی و روابط بین‌الملل محسوب می‌شود:

آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است

با دوستان مروت با دشمنان مدارا

مدارا در بیان حافظ شیرازی همان گفت و گو است. چه ایرانیان در زمانه‌های

گوناگون با سحر کلام دشمنان خود را مغلوب کرده‌اند. کلام بنیان گفت و گو است و از گفت و گو تفاهم و تعامل برآید. چون گفت و گو به فرجام نرسد، نزاع و ستیز از میان برخیزد. گفت و گو میراث الهی و کلام الهی جاودانه‌ترین پیوند جهان بشریت است. آنجا که خداوند تمامی انسان‌ها را فارغ از رنگ و نژاد و خونشان خطاب قرار می‌دهد. باور به چنین امری در کلام سعدی، دیگر شاعر بزرگ ایران، این گونه بازتاب یافته است:

بنی آدم اعضای یک پیکرند
که در آفرینش ز یک گوهرند

ادبیات و فرهنگ ایرانی و اسلامی، آکنده از انگاره‌های صلح و انسان دوستی است که هر چون رشته‌ای محکم نسل‌های پی در پی را به هم پیوند می‌دهد. ذات فرهنگ ایرانی نیز اما خشونت‌گریز است و با هرگونه تندروی که سعادت و آرامش ملت‌ها را برهم بزند و صلح و امنیت پایدار را مخدوش گرداند، مخالف است. بر این مبنا جمهوری اسلامی همواره بر گفت و گو و تعامل پای فشرده است و همان گونه که ظلم نکرده، ظلم نمی‌پذیرد.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی نماینده چنین تفکری است که به پشتوانه آموزه‌های اسلامی و سیر ائمه معصومین (ع)، و همچنین فرهنگ و تمدن ایرانی گفتمان «اعتدال» را سرارحه انبامات خود در داخل و خارج کشور قرار داد. پیشنهاد «جهان عاری از خشونت» و «خط او» (در شصت و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد) همچون داروی سفابخشی است که جهان پرتلاطم امروز سخت بدان نیازمند است. امید که این انسان بشری روزی جامه عمل بپوشد.

کتاب حاضر نمایی کوتاه از مواضع صلح‌خواهانه ایرانیان در طول حیات سازمان ملل متحد است. موضوعی که برآمده از فرهنگ و تمدن ایرانی و اسلامی است. آنچه در این مواضع قابل ردیابی است، حمایت از ملت‌های مظلوم، همکاری برای صلح پایدار جهانی، مبارزه با خشونت و تروریسم با نگاهی منصفانه و عقلانی است. مطالب کتاب همچون تصاویری کوتاه اما پی سالیان دراز در کنار یکدیگر چیده شده‌اند تا چهره‌ای واقعی از "صلح، روح ایرانی" ارائه دهند. این کتاب می‌تواند رهاوردی از تاریخ و فرهنگ ایران برای سازمان ملل متحد باشد.

پرویز اسماعیلی

معاون ارتباطات و اطلاع رسانی

دفتر رئیس جمهور